

CRISIS MANAGEMENT OF WASTE TREATMENT IN LATVIA

ATKRITUMU PĀRSTRĀDES KRĪZES PĀRVARĒŠANAS VADĪŠANA LATVIJĀ

I.Kolomeičuka, K.Didenko, A.Magidenko
Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija

Uzņēmuma ekonomiskā stratēģija tika veidota no elementu kopuma, svarīgākais no kuriem, kas apkopo gandrīz visas uzņēmuma tehniskās un sociālās attīstības stratēģiskas programmas nodaļas, ir krīzes pārvarēšanas vadīšanas (KPV) sistēma (stratēģija). Šī sistēma, pēc savas būtības, ir saistīta ar kādas problēmas risināšanu, to metodes un paņēmienus arī var izmantot, risinot "atkritumu problēmu". Savukārt, atkritumu problēmu Latvijā veido:

- Atkritumu apjomi – nepārtraukti pieaug, kā absolūtos lielumos, tā arī uz 1 iedzīvotāju;
- Atkritumu sastāvs – kļūst sarežģītāks, ietverot sevī arvien lielāku ekoloģiski bīstamo komponentu daudzumu;
- Iedzīvotāju attieksme – pie atkritumu izmantošanas tradicionālajām metodēm kļūst arvien negatīvāka;
- Likumi un noteikumi – regulē atkritumu izmantošanu un tiek pieņemti visos pārvaldes līmeņos;
- Jaunas tehnoloģijas (inovācijas) – atkritumu izmantošanas un utilizācijas jomā arvien plašāk iesaistās dzīvē;
- Vadīšana – strauji mainās kļūst sarežģītāka: paaugstinās cenas un vajadzīgas investīcijas.

Tā kā eksistē tāda veida problēma, tad rodas krīzes situācija. To rašanas algoritms ir šāds:

1. Cenas paaugstināšana, grūtības ar objektu izvietojumu
2. Atkritumu utilizācijas "industrializācija": lielais bizness, lieli objekti;
3. Sabiedrības neapmierinātības pieaugums: "svešu atkritumu" efekts;
4. Spiediens uz pārvaldes institūcijām;
5. Stingrāku lēmumu, normatīvu un prasību pieņemšana;
6. Atkritumu apjoma palielināšana.

Konstatējot krīzes situāciju, jāpieņem lēmums par to kā var atrisināt radušās problēmas. Ja eksistē tā sauktā "atkritumu krīze", tad vislabāk pielietot KPV sistēmu. Krīze vienmēr ir krīze, un paņēmieni, kas eksistē un veiksmīgi darbojas KPV sistēmā, būs tādi paši, kā "atkritumu krīzes" vadīšanā. Pamatojoties uz šo apgalvojumu, tiek izstrādāta atkritumu vadīšanas koncepcija (koncepcijas pamats – stratēģiskā ilglaicīgā pieeja). Galvenie koncepcijas virzieni:

1. Telpu un iekārtu uzlabošana / modernizēšana (Saskaņā ar ES standartiem): atbalsts utilizācijas iekārtu iegādē, iestādes sabiedrisko attiecību pasākumi, renovācija un aprīkojuma modernizācija;
2. jauno tehnoloģisko risinājumu meklēšana;
3. lēmumu pieņemšana jebkurā līmenī (uzņēmumu, pašvaldību, valsts);
4. atkritumu apjoma minimizēšana un sakārtošana.

Piedāvāta koncepcija dod iespēju:

- uzlabot procesus un produktu kvalitāti;
- samazināt ražošanas izmaksas un ietaupīt izejvielas un enerģiju;
- paaugstināt konkurētspēju, pateicoties uzlabotām un jaunām tehnoloģijām;
- samazināt draudus, kurus rada toksisko atkritumu apstrāde un uzglabāšana;
- uzlabot strādājošo drošību un veselības stāvokli;
- uzlabot uzņēmuma popularitāti sabiedrībā;
- samazināt izdevumus izmešu attīrīšanai "caurules galā" .

Tas viss ir nepieciešams un svarīgs Latvijai, jo šajā gadījumā ir izpildīts divkārtšs uzdevums: rūpējoties par vidi, vienlaikus uzlabo un pilnveido ražošanas tehnoloģijas. Šis apstāklis varētu kalpot par pamatu Latvijas uzņēmumu konkurētspējas palielināšanai Eiropas tirgū, jo pielietojot tīrās tehnoloģijas, līdz ar tehnoloģiskajiem uzlabojumiem, uzņēmums "automātiski" iegūs arī naudas līdzekļu taupīšanas plānu, ka arī nepieļaus krīzi.